IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Spraw Zagranicznych**
(nr 17)
z dnia 15 września 2020 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 17)

15 września 2020 r.

Komisja Spraw Zagranicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Arkadiusza Mularczyka (PiS)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– wybór przewodniczącego Komisji;

– pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o ratyfikacji Umowy o partnerstwie strategicznym między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Kanadą, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli dnia 30 października 2016 r. (druk nr 460).

W posiedzeniu udział wzięli: **Piotr Wawrzyk** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami, **Dariusz Zielecki** p.o. wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Piotr Babiński** i **Artur Kucharski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Wojciech Miller** – legislator z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Witam państwa bardzo serdecznie na kolejnym posiedzeniu Komisji Spraw Zagranicznych. Otwieram posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych. Witam panie posłanki i panów posłów. Witam pana ministra Piotra Wawrzyka, sekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Witam przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli, pana dyrektora Dariusza Zieleckiego. Witam również pozostałych gości przybyłych na nasze posiedzenie.

Informuję, że posiedzenie zostało zwołane przez panią marszałek Sejmu na podstawie art. 198j ust. 2 regulaminu Sejmu i będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

Proszę członków Komisji o zalogowanie się do systemu do głosowania i naciśnięcie dowolnego przycisku: za, przeciw lub wstrzymuję się, w celu potwierdzenia obecności. Informuję, że w posiedzeniu uczestniczy 20 posłów. W związku z powyższym stwierdzam kworum.

Ponadto informuję, że pani marszałek Sejmu zdecydowała o rozszerzeniu porządku dziennego dzisiejszego posiedzenia o punkt pierwszy, dotyczący wyboru nowego przewodniczącego Komisji.

W związku z powyższym dzisiejszy porządek obrad obejmuje, po pierwsze: wybór przewodniczącego Komisji, po drugie, pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o ratyfikacji Umowy o partnerstwie strategicznym między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Kanadą, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli dnia 30 października 2016 r. (druk nr 460), po trzecie, rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności NIK w 2019 r. (druk nr 522) w zakresie działania Komisji.

W celu uczestniczenia w dyskusji należy zalogować się w aplikacji Polycom. Dane dostępowe otrzymali państwo w poczcie elektronicznej. Czy są uwagi do proponowanego porządku dziennego obrad? Jeśli nie ma uwag, uznam, że porządek dzienny został przyjęty.

W dniu 26 sierpnia br. pan poseł Zbigniew Rau został powołany na urząd Ministra Spraw Zagranicznych. Zgodnie z art. 7 ust. 3 regulaminu Sejmu wygasło jego członkostwo w Komisji Spraw Zagranicznych. Jest to równoznaczne z zakończeniem pełnienia funkcji przewodniczącego Komisji. Przypominam także, że na podstawie art. 20 ust. 3 regulaminu Sejmu Komisja powołuje i odwołuje członków Komisji w głosowaniu jawnym większością głosów. Głosowanie jawne odbywa się przez podniesienie ręki i obliczenie głosów przez sekretarzy Komisji. Wybór zostanie dokonany, jeżeli kandydat na daną funkcję uzyska zwykłą większość głosów, tzn. więcej głosów za niż przeciwnych. Głosy wstrzymujące się nie są brane pod uwagę.

Przystępując do wyboru przewodniczącego Komisji, zwracam uwagę na to, że w przypadku zgłoszenia większej liczby kandydatów uzyskanie przez pierwszego w kolejności kandydata zwykłej większości głosów spowoduje jego wybór na przewodniczącego Komisji, a głosowanie na pozostałe kandydatury stanie się bezprzedmiotowe.

Czy powyższe zasady głosowania i wynikające z nich konsekwencje są dla wszystkich posłów jasne? Głosowanie jest oczywiście także elektroniczne. Nikt z posłów nie zgłasza uwag, proszę zatem o zgłaszanie kandydatur.

Pani poseł Bartuś, bardzo proszę.

Poseł Barbara Bartuś (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, szanowni państwo, mam przyjemność i zaszczyt zgłosić kandydata na przewodniczącego naszej Komisji, a jest nim pan Marek Kuchciński, poseł wielu kadencji, wicemarszałek i marszałek Sejmu, przewodniczący Parlamentarnego Zespołu Karpackiego. W czasie sprawowania funkcji marszałka pan Kuchciński postawił na bardzo wysokim poziomie nie tylko naszą współpracę z państwami europejskimi, lecz także, ogólnie, dyplomację parlamentarną. Słowo „współpraca" byłoby chyba najwłaściwsze, dlatego uważam, że jest to najwłaściwsza kandydatura na objęcie funkcji przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy pan marszałek wyraża zgodę na kandydowanie?

Poseł Marek Kuchciński (PiS):

Tak, wyrażam.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy są inne kandydatury? Nie widzę. Na funkcję przewodniczącego Komisji zgłoszona została tylko jedna kandydatura. Przystępujemy zatem do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem wniosku o wybór na przewodniczącego Komisji pana posła Marka Kuchcińskiego? Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Oczywiście głosujemy elektronicznie.

Kończymy głosowanie. Proszę o podanie wyników głosowania. Za kandydaturą głosowało 13 parlamentarzystów, przeciw było 4, wstrzymało się 5. Gratuluję panu marszałkowi objęcia funkcji szefa Komisji, zapraszam do prezydium i oddaję prowadzenie posiedzenia Komisji oraz procedowanie dalszych punktów porządku obrad. Dziękuję bardzo.

Poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję bardzo za wybór. Proszę państwa, od razu przystępujemy do kolejnego punktu. O przeprowadzenie tego punktu proszę pana posła Mularczyka.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Przechodzimy do punktu drugiego. Projekt z druku nr 460 został skierowany do pierwszego czytania na posiedzeniu naszej Komisji przez panią marszałek Sejmu w dniu 7 lipca 2020 r. Przypominam, że zgodnie z art. 39 ust. 1 regulaminu Sejmu pierwsze czytanie obejmuje uzasadnienie projektu przez wnioskodawcę, debatę w sprawie ogólnych zasad projektu oraz pytania posłów i odpowiedzi wnioskodawcy. Wszyscy państwo otrzymali opinię Biura Analiz Sejmowych do druku nr 460 przygotowaną przez pana prof. dr hab. Cezarego Mika.

Proszę o zabranie głosu pana ministra Piotra Wawrzyka i uzasadnienie projektu z druku nr 460. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Piotr Wawrzyk:

Bardzo dziękuję, panowie przewodniczący. Wysoka Komisjo, jak sama nazwa wskazuje, niniejsza umowa ma charakter strategiczny. Jej celem jest wzmocnienie partnerstwa między, z jednej strony, Unią Europejską i państwami członkowskimi i, z drugiej strony, Kanadą. Już w pierwszej części umowa stanowi o tym, że partnerstwo to opiera się na takich wartościach jak poszanowanie demokracji, praw człowieka i podstawowych wolności, praworządności oraz międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. Trzeba przy tym zwrócić uwagę, że w tych kwestiach Kanada jest jednym z najważniejszych w Ameryce Północnej partnerów tak Unii Europejskiej, jak i Polski. Wynika to z łączącej oba te organizmy silnej więzi natury historycznej, kulturowej, politycznej i gospodarczej.

Wejście w życie umowy powinno skutkować również wzrostem wymiany dwustronnej w obszarze dialogu politycznego, pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego, praw człowieka oraz podstawowych wolności czy wymiaru sprawiedliwości. W dłuższej perspektywie umowa ta sprzyjać będzie również zacieśnieniu kontaktów międzyludzkich oraz współpracy na poziomie lokalnym między przedstawicielami społeczności państw członkowskich UE oraz Kanady.

Związanie się przez Rzeczpospolitą podlegającą ratyfikacji umową nie wymaga wprowadzenia zmian w prawie polskim, a także nie powoduje bezpośrednich skutków finansowych dla Rzeczypospolitej. Wybór trybu związania się umową poprzez wyrażenie zgody na ratyfikację w drodze ustawy wynika z dwóch elementów. Po pierwsze, umowa ma charakter układu politycznego, w związku z tym wchodzą tu w grę elementy wynikające z art. 89 ust. 1 pkt 1 konstytucji, a więc ustanowienie wspólnego komitetu ministerialnego czy komitetu współpracy. Z drugiej strony umowa reguluje kwestie regulowane w Polsce ustawą wynikające z art. 89 ust. 1 pkt 5. Stąd konieczne jest przyjęcie odpowiedniej ustawy wyrażającej zgodę na ratyfikację, o co w imieniu rządu wnioskuję. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Czy są zgłoszenia do dyskusji z sali? Czy jacyś posłowie zapisali się do dyskusji i zabrania głosu za pośrednictwem aplikacji? Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Krystian Kamiński (Konfederacja):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, mamy tu napisane, że jest to umowa o partnerstwie strategicznym. Co ciekawe, informacja BAS-u całkowicie temu przeczy. Ewidentnie BAS napisał, że chociażby cel umowy nie jest sprecyzowany. Nie ma postanowienia, dość typowego w tego rodzaju umowach, opisującego cel umowy. Jak może nie być celu umowy, jeśli ma to być umowa strategiczna? To jest całkowity absurd.

Dalej BAS pisze, że umowa zawiera zobowiązania prawnie wiążące, a nie deklaracje polityczne, chociaż spora liczba postanowień jest sformułowana na poziomie dużej ogólności. Poziomu dużej ogólności raczej nie używa się w umowach strategicznych. Sama nazwa albo jest błędna, albo BAS inaczej interpretuje to, co w takiej umowie jest istotne.

Przechodząc do samej umowy, warto następnie zauważyć, że uzasadnienie umowy osadzone jest w głęboko liberalnym, multilateralnym podejściu do stosunków międzynarodowych, rzekomo mających determinować charakter relacji między państwami europejskimi i Kanadą i ich swoistej wspólnoty dążeń i interesów. W obecnej sytuacji, wyznaczonej przez coraz ostrzejszą konkurencję międzynarodową i załamywanie się roli wielostronnych mechanizmów stosunków międzynarodowych w związku z szybko rosnącymi napięciami, trudno poważnie traktować tego rodzaju retorykę rodem z lat 90. XX w.

Jałowość takiej retoryki pokazują nam agresywne negocjacje i naciski, szantaż polityczny chociażby administracji Donalda Trumpa wobec Kanady przy okazji renegocjacji ram strefy wolnego handlu Ameryki Północnej zastosowanej wobec Kanady, mimo tego, że na każdej płaszczyźnie Kanada była związana z USA znacznie ściślej niż Unia Europejska. Jestem wręcz zaskoczony, że zamiast odwoływać się do interesów narodowych rzekomo prawicowy, rząd karmi nas ideologiczną nowomową.

W uzasadnieniu do umowy znalazło się stwierdzenie, że Rzeczpospolita Polska uznaje Kanadę za jednego z kluczowych partnerów. Czy biorąc pod uwagę liberalizm gospo-

darczy tego kraju, rząd Prawa i Sprawiedliwości popiera neoliberalną globalizację tych gospodarek narodowych i ideologiczne tendencje, których niszczące skutki zauważono już nawet w Stanach Zjednoczonych, ojczyźnie neoliberalnej globalizacji? Chyba nie, bo oficjalnie chyba odcinamy się od neoliberalnej gospodarki.

Dlaczego, biorąc pod uwagę art. 2 pkt 4, rząd określający się mianem reprezentacji obozu niepodległościowego popiera umowę sugerującą konieczność tworzenia nowych zobowiązań na poziomie międzynarodowym w zakresie praworządności? Czy dotychczasowe wykorzystywanie tej kwestii w atakach politycznych na państwo polskie, kwestionowanie jego suwerenności tak przez ponadnarodowe organy UE, międzynarodowe kosmopolityczne środowiska polityczne, jak i przez przedstawicieli poszczególnych państw europejskich rozgrywających swoje interesy za zasłoną tej retoryki niczego nie nauczyło PiS w kwestii przeciwstawiania się przeniesieniu praworządności na arenę międzynarodową? Jestem zdziwiony.

Nawiązując do art. 3: Czy rząd zakłada, że w żadnej perspektywie, ani kolektywnej, ani unilateralnej, Polska nie może rozważać uzbrojenia naszej ojczyzny w broń masowego rażenia, która pozwoliłaby kontrolować szczeble drabiny eskalacyjnej, obecnie niedostępne dla nas, a dostępne tylko dla innych graczy w naszym regionie? Czy samo pozostawienie tej opcji w sferze podlegającej ekspresji nie byłoby użytecznym narzędziem polityki zagranicznej Polski?

Dalej, w art. 4 zawarto nie tylko deklaracje w zakresie walki z nielegalną produkcją, obrotem i gromadzeniem broni palnej, lecz w ust. 1 także z nadmiernym gromadzeniem legalnej, jak można rozumieć, broni strzeleckiej. Jaki jest sens podpisywania się pod tego rodzaju deklaracjami w sytuacji, gdy Polska jest jednym z najbardziej rozbrojonych społeczeństw Europy? W naszej sytuacji geopolitycznej można to traktować jako poważny problem z perspektywy bezpieczeństwa narodowego. My zaś pogłębiamy, czy też chcemy pogłębiać ten problem.

W art. 6, mówiącym o współpracy w dziedzinie zwalczania terroryzmu, w ust. 2 pojawia się sformułowanie o zwalczaniu brutalnego ekstremizmu. Pojęcie terroryzmu jest dobrze opisane w prawie międzynarodowym. Jaki jest jednak cel włączenia do tej umowy znacznie bardziej rozmytego pojęcia ekstremizmu, które w niektórych państwach jest używane do zwalczania osób, organizacji, ruchów politycznych niemieszczących się w ramach przyjętych w nich katalogów poprawności politycznej? Czy nie jest to zagrożenie na przyszłość polegające na ingerencji w nasze prawo?

W art. 9 jest mowa o poparciu dla globalizacji oraz otwartej gospodarki światowej, a nawet dla zarządzania finansami nie tylko na szczeblu krajowym, lecz także na szczeblu regionalnym i międzynarodowym. Czy rząd PiS popiera oddawanie organizacjom ponadnarodowym suwerennych kompetencji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie polityki finansowej? Tak jest zapisane.

Czy w sytuacji, gdy Polska znajduje się na wczesnym etapie transformacji energetycznej i nadal jest silnie uzależniona od spalania węgla, w interesie Polski jest tak silne akcentowanie konieczności zwalczania emisji gazów cieplarnianych, jak to zapisano chociażby w art. 12 pkt 8 tej umowy? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Panie ministrze, bardzo proszę o odniesienie się do głosów w dyskusji.

Sekretarz stanu w MSZ Piotr Wawrzyk:

Dziękuję bardzo. Panowie przewodniczący, panie pośle, proponuję na coś się zdecydować. Albo uznaje pan strategiczny charakter tej umowy i wtedy zapisy siłą rzeczy muszą być ogólne, albo uważa pan, że nie muszą być ogólne, ale wtedy umowa nie będzie strategiczna, tylko konkretna. Myślę, że przede wszystkim powinien pan zadeklarować się co do tego, jak ocenia pan zalety i wady tych dwóch elementów. To po pierwsze.

Po drugie, odnosząc się do wszystkich szczegółowych kwestii, proszę pamiętać o tym, co powiedziałem przed chwilą. Jest to umowa o charakterze ogólnym, dotycząca wspólnego postrzegania określonych kwestii w tych wszystkich elementach, o których pan wspominał.

Nawiasem mówiąc, jeżeli pan mówi, że pojęcie terroryzmu jest bardzo dobrze opisane w prawie międzynarodowym, to proponuję, żeby jako specjalista z tej dziedziny podał pan chociaż jeden przykład międzynarodowej definicji terroryzmu. Takiej nie ma. Proponuję więc zachowanie precyzji w wypowiedziach. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Nikt się nie zgłasza. Zamykam debatę.

Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu z druku nr 460. Stwierdzam, że nie zgłoszono wniosku o przeprowadzenie wysłuchania publicznego. Wnioskuję o niezwłoczne przystąpienie do rozpatrzenia projektu. Sprzeciwu nie słyszę.

Przystępujemy do rozpatrzenia projektu ustawy z druku nr 460 w Komisji. Otwieram dyskusję. Czy przedstawiciel rządu chce zabrać głos? Dziękuję. Czy ktoś z członków Komisji chce zabrać głos? Dziękuję. Czy Biuro Legislacyjne ma uwagi do projektu?

Legislator Wojciech Miller:

Nie ma.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dziękuję. Czy są uwagi do tytułu ustawy?

Stwierdzam, że tytuł został przez Komisję rozpatrzony.

Czy są uwagi do art. 1? Nie widzę. Nie ma uwag.

Art. 1 został przez Komisję rozpatrzony.

Czy są uwagi do art. 2? Nie widzę. Nie ma uwag.

Art. 2 został przez Komisję rozpatrzony.

Przystępujemy do głosowania nad przyjęciem sprawozdania. Poddaję pod głosowanie wniosek o przyjęcie projektu ustawy z druku nr 460 bez poprawek. Kto jest za przyjęciem sprawozdania? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Bardzo proszę o podanie wyników. 19 parlamentarzystów głosowało za, przeciw było 2, wstrzymało się 0. Stwierdzam, że projekt ustawy został przez Komisję przyjęty.

Przystępujemy do wyboru posła sprawozdawcy na posiedzenie Sejmu. Proponuję, aby posłem sprawozdawcą została pani poseł Barbara Bartuś. Czy są inne propozycje? Czy pani poseł wyraża zgodę?

Poseł Barbara Bartuś (PiS):

Tak, dziękuję, wyrażam zgodę.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dziękuję. Pani poseł będzie sprawozdawcą. Stwierdzam, że Komisja wybrała sprawozdawcę bez głosu sprzeciwu.

Wysoka Komisjo, z uwagi na taką okoliczność, że nasze posiedzenie jest już opóźnione i z uwagi na opóźnienie wcześniejszej komisji oraz na to, że kolejna komisja już oczekuje, a będzie to posiedzenie dwóch komisji, mam propozycję, aby punkt trzeci został rozpatrzony w późniejszym terminie. Punkty, które są przed nami, wchodzą do porządku dziennego posiedzenia Sejmu, jeśli chodzi natomiast o rozpatrzenie sprawozdania z działalności NIK, nie musi być ono rozpatrzone na najbliższym posiedzeniu. W związku z powyższym: Czy jest zgoda na przesunięcie tego punktu na kolejne posiedzenie Komisji? Rozumiem, że przez aklamację przyjmujemy zmianę porządku posiedzenia Komisji.

Drodzy państwo, bardzo dziękuję za sprawny udział w posiedzeniu Komisji. Zamykam posiedzenie Komisji. Bardzo dziękuję.